

Jeg har dræbt nogle Stikkere

SAMTALE MED EN FRIHEDSKÆMPER

-Ja, jeg har altsaa dræbt nogle Stikkere. Det er ikke noget rart Job, men nogen skal jo gøre det. Det kan ikke nytte noget, alle holder sig tilbage, fordi det er ubehageligt. Men det er ikke et Arbejde, man vænner sig til. Heldigvis, for den der gjorde det, maatte have en Karakterbrist. Det er en mærkelig Følelse om Aftenen at sætte sig til Middagsbordet med sin Kone efter at have skudt en Mand om Eftermiddagen. Udenforstaaende synes maaske, der er noget raat i det - og ogsaa selv kan man faa Anfægtelser, men man maa ikke et Øjeblik glemme, hvorfor vi gør det..

Han ser nu heller ikke meget raa ud, som han sidder der foran mig. Det er en ganske almindelig, velklædt Mand først i Tyverne. Han har et fast Haandtryk og ser Folk lige i Øjnene. Han taler hurtigt og leder ikke efter Ordene, men naar han taler om Landsforræderne eller om det, der gør Kampen til en Pligt for os, mærker man bag Ordene en Følelse saa stærk, at Ordene ikke rigtig vil give Dækning nok for den.

-Naar man vil bedømme de Stikkerdrab, vi foretager, fortsætter han, maa man holde fast ved, at det i intet Tilfælde drejer sig om Straf, men altid om Nødværge. De "Danskere", der i denne Kamp forraader deres Landsmænd til Fjenden, kan ikke bedømmes haart nok, og jeg kan ikke kraftigt nok sige, at det bliver et ganske ubetinget Krav, at de efter Krigen straffes uden nogen Form for Blødsødenhed. Men i Øjeblikket giver vi os overhovedet ikke af med at domme Stikkerne for deres Handlinger eller med at afgøre, hvilken Straf, de har forbrudt. De Stikkere, der bliver skudt, dræbes udelukkende, fordi de paa Grund af Viden eller Personalkendskab er en dødelig Fare for os og vort Arbejde. Endnu mindre dræber vi naturligvis Folk paa Grund af deres Meninger. Noget andet er, at Stikkere ofte er Medlemmer af D S N A P. Vi slaas med Livet som Indsats. Ingen kan vente, at vi i en saadan Kamp skal afholde os fra at bruge de haardeste Midler overfor dem der Dag og Nat arbejder paa at udlevere os til Henrettelseskolonnerne.

DET VAR UUNDGAAELIGT

-Ja, det er meget godt, indvender jeg, men der er dog mange af Tyskernes Metoder, vi alle er enige om ikke at anvende. Vi er f. Ex. enige om ikke at skyde tyske Gidsler eller bruge Tortur, og vi illegale Pressefolk er enige om ikke at besvare de tyske Løgne med andre Løgne, men kun med at bringe Sandheden frem, saa nøgternt og korrekt, vi formaar. Paa den Maade faar vi færre Virkemidler end Tyskerne, men det er kun tilsyneladende en Svaghed, i Virkeligheden er det vor Styrke. Havde Frihedsbevægelsen ikke staaet stærkere, hvis vi havde afholdt os fra disse Drab trods de Tab af gode Folk, det vilde medføre?

Han tøver ikke med Svaret: Hvor Valget staaar mellem enten at dræbe een Stikker eller at risikere mange af vore bedste Folks Liv og et alvorligt Afbræk i det Arbejde, der skal gøres, kan jeg ikke se, der kan være nogen Tvivl. Det er beklageligt, at vi har maattet gribe til den Slags Midler, men det har været uundgaeligt.

Jeg kører frem med endnu et af de Argumenter, kloge Folk har fundet mod Stikkerdrabene: Frihedsbevægelsen i Norge har vist i lang Tid arbejdet uden at gribe til dette Middel. Viser det ikke, at det kan undgaas?

-Ogsaa herhjemme varede det jo længe, inden vi saa os nødsaget til at slaas til, men efterhaanden som Frihedsbevægelsen vokser, griber Tyskerne til stadig mere brutale Overgreb, og før eller senere vil dette overalt medføre, at ogsaa vi maa gribe til krassere Midler. Det er uundgaeligt baade af praktiske og af psykologiske Grunde. Og mens det vilde være et Brud paa de Principper, vi kæmper for, at tage Gidsler saadan som Tyskerne gør, er der principielt intet forkert i at skyde Folk, der har meldt sig som Soldater i Fjendens Hær, naar Kampen gør det nødvendigt. Der er vist ikke nogen af os, der véd tilstrækkelig om hvor mange Stikkerdrab, der er forekommet i Norge, til at vi kan trække det med ind i Diskussionen, men det er meget beskæmmende for os, at en Tysker har kunnet udtale, at der ikke var noget Land, hvor det var saa let at købe Haandlangere som i Danmark, og at det amerikanske Sprog har optaget et nyt Ord fra dansk - to stik.

-Det maa alligevel være et forbandet Ansvar at tage, naar I knalder saadan en Mand ned. Tænk hvis I tog fejl!

-Det var slet ikke til at holde ud, hvis man ikke var helt sikker. Men naar vi er kommet saa langt, at det er bestemt, at den eller den skal skydes, er vi ganske overbevist om Nødvendigheden. Der gaar et meget stort og grundigt Arbejde forud.

-Hvordan foregaar saadan en Undersøgelse?

-Der er to forskellige Maader, Sagen kan blive rejst paa. Den ene er den, at man mere eller mindre tilfældigt hører, at denne eller hin er Stikker. Det er i mangfoldige Tilfælde det rene Vrøvl, og hvis vi ikke faar ganske konkrete Beviser for, at Manden har angivet en eller anden, tager vi overhovedet ikke Notits af Sagen. Foreligger Beviserne derimod, begynder en nærmere Undersøgelse af, om Manden er saa farlig, at det kan være begrundet at gribe ind.

Den anden Maade, Sagen kan blive rejst paa, er, at en af ens Medarbejdere bliver taget paa en saadan Maade, at det maa skyldes en "Utæthed" et Sted i Organisationen. Naar dette sker, maa man gennemgaa alle, der har haft de Oplysninger, der er sivet ud, og naar man har indkredset én, stiller man forskellige Fælder for at overbevise sig om, at det er den rigtige. Da JOHN var taget og man mente det skyldtes Fru DELBO, aftalte FINSEN saaledes et Møde med hende, og paa den aftalte Tid var det paagældende Kvarter ganske rigtig omringet af Gestapo. Fru Delbo kom til at betale Prisen.

Paa tilsvarende Maade havde vi for nogen Tid siden en Sabotør, der blev taget - skal vi kalde ham Peter. Faa Timer efter hans Arrestation var Gestapo hos hans fire nærmeste Medarbejdere, der imidlertid var blevet advaret. 14 Dage efter kom Peter ud, hvilket var ganske eventyrligt efter de Omstændigheder, hvorunder han var taget. Han forklarede, at han under Tortur var blevet tvunget til at opgive sine Kammeraters Adresse og vilde gerne ind i Arbejdet igen. Folk, der har været i Gestapos Kler, tager vi naturligvis aldrig ind igen før meget længe efter at de er frigivet, men for at prøve ham, lod man ham forstaa, at Organisationens Ledelse havde Møde den næste Dag paa et bestemt Tidspunkt, og at man skulde behandle hans Ansøgning der. Man vidste, at han kendte Mødestedet og præcis paa det opgivne Tidspunkt indfandt Gestapo sig. Derimod kom der naturligvis ikke andre, men Peter havde underskrevet sin Dødsdom. Han kendte for meget til Arbejdet og de Folk, der er med i det, til at man turde have ham gaaende løs efter at have solgt sig til Fjenden.

IKKE UNDERJORDISK DOMSTOL

Er I saa klar til at skyde, naar Undersøgelsen er afsluttet?

-Nej, saa sender vi først det indsamlede Materiale opad til Organisationens øverste Ledelse, der atter gennemprøver det inden Manden bliver "frigivet".

-Faar I ofte Nej?

-Det gør vi ikke. Naar Sagen først er saa vidt, er Materialet som Regel 100% gennemprøvet og kontrolleret. Men vi foretager os ikke noget, før Sagen er endelig afgjort i Hovedledelsen.

-Havde det ikke været bedre, hvis vi ligefrem havde faaet lavet en underjordisk Domstol og I fangede de anklagede og afhørte dem inden Henrettelsen, saadan som det er forekommet i Polen og Frankrig?

-Jeg tror, det havde været vanskeligt indenfor Modstandsbevægelsen at finde Folk, der ligefrem vilde være Bøddler. Det er noget helt andet nu, hvor vi skyder Stikkerne paa Gaden. De er jo altid bevæbnede og som Regel meget vaagne. Dertil kommer de meget store praktiske Vanskeligheder ved at opretholde en Domstol. Hver enkelt Henrettelse vilde betyde en stor Risiko for adskillige af Modstandsbevægelsens ledende Folk. Og hvad skulde man gøre med en Mand, hvis han blev frikendt? Man kunde jo dog ikke lade ham løbe lige til Tyskerne og fortælle det hele. Det ligger i Sagens Natur, at det vilde være umuligt "under Jorden" at gennemføre en retslig Undersøgelse fuldt saa grundigt som i de sædvanlige Retssale, og vilde man saa have opnaaet noget videre? I hvert Fald er det hidtil gaaet godt uden Domstol. Ansvarsfølelsen indenfor Organisationerne har været tilstrækkelig til at undgaa Justitsmord. Der er ikke forekommet nogen Fejltagelser.

fortsættes næste Side.

Det maa være et farligt, men ogsaa et spændende Arbejde? Farligt er det naturligvis. Det skal man gøre sig klart een Gang for alle, men ellers ikke tænke for meget paa. Visse af de Herrer Stikkere er meget koldblodige - og Dygtigheder paa deres eget beskidte Omraade. En af Ty-skernes helt store Kanoner, som vi var ude efter for nogen Tid siden, blev klar over Situationen, endnu før vi fik Skyderne frem. Han naaede at saare en af mine Kammerater, før vi fik Ram paa ham. Det er iøvrigt en mærkelig Fornemmelse at staa der paa en almindelig befærdet Gade og vente med ladet Revolver i Lommen. Man har en Følelse af, at alle, der gaar forbi, kan se, hvad man er ude paa. Men det er selvfølgelig noget Sludder, og Folks Nysgerrighed har vi omsider faaet Bugt med. De skal nok komme væk, naar Skyderiet begynder.

Mærker I, om Folk har Sympati med Foretagendet ?

Det kan Du tro. Det er betegnende, at vi forleden kunde stille os op paa en Villavej ud for en kendt Stickers Bopæl og samle en Maskinpistol. Folk rundt omkring saa efter, hvad der gik for sig, og trak sig saa tilbage fra Vinduerne. Ingen drømte om at slaa Alarm. Folk har Sympati for os. Man kan høre selv ældre, satte Folk i høje Stillinger udtale deres Tilslutning til vort Arbejde, men mange udenforstaaende forstaaer vist ikke rigtig, hvor svært og farefuldt Modstandsbevægelsens Arbejde er. Alene det altid at skulle være paa Vagt. Det er nu rart, det snart er forbi...

Naa, ogsaa i den Retning deler I altsaa de Følelser, vi andre har ?

Ja, det er klart. Det er ikke Folk med en særlig Eventyrpsyke, der laver den Slags Ting. Endnu mindre er det naturligvis for Penge vi arbejder. Vi faar ikke saadan som Stikkerne en vis Sum pr Hovede. Vi, der har været med til at dræbe Stikkere, arbejder naturligvis til daglig som almindelige Sabotører, og vi faar, ligesom alle de andre indenfor de illegale Organisationer, en fast maanedlig Understøttelse, hvis vi har maattet opgive det sædvanlige Arbejde, og ikke paa en eller anden Maade kan klare os alligevel. Og den Understøttelse vil vist ingen kalde fyrstelig.

- Hvad saa, naar det er forbi ? Der maa vel da ske en Undersøgelse af de enkelte Stikkerhenrettelser fra dansk Politis Side for at konstatere, at der ikke er sket noget Misbrug ?

- Jeg tror, Politiet er klar over alle de Tilfælde, hvor der foreligger Stikkerdrab. Skulde der opstaa Tvivl i enkelte Tilfælde, vil Politiet faa tilstillet Bevismateriale for den paagældendes Forbrydelser...

Vi skilles atter. At der i illegalt Arbejde kan opstaa Situationer, hvor det forekommer uomgængelig nødvendigt at dræbe en Stikker, veed alle, der har haft med den Slags Arbejde at gøre. Men efter denne Samtale har i hvert Fald jeg et stærkt Indtryk af, at det ogsaa er ansvarsbevidste Folk, der paatager sig saadanne Opgaver, og at der gaar en omhyggelig Undersøgelse forud.